

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planının Çevre Yönetimi Ana Hizmet Alanı Özelinde İncelenmesi

Analysis of Istanbul Metropolitan Municipality Strategic Plan on Environmental Management Main Service Field

Doç. Dr. Filiz Tufan EMİNİ

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga İ.İ.B.F. Kamu Yönetimi ABD, Çanakkale/Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-9040-0811

Ezgi IŞIN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Lisansüstü Öğrenci, Çanakkale/Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-8686-7101

ÖZET

Stratejik yönetim, işletme yönetiminde başlayan bir uygulama olup yeni kamu yönetimi anlayışı ile kamu kurumlarında da büyük önem kazanmaya başlamıştır. Stratejik yönetim açısından Türkiye’de geline son nokta, bütün kamu kurumlarının stratejik plan hazırlama zorunluluğudur. Stratejik plan hazırlanırken dikkat edilmesi gereken bazı hususlar vardır. Bunlar, etkili bir vizyon ve misyon belirlenmesi, vizyon ve misyona uygun amaçların belirlenmesi ve bu amaçlara uygun hedeflerin belirlenmesidir. Bu çalışmada, İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin 2015-19 yıllarını kapsayan Stratejik Planı çevre yönetimi ana hizmet alanı açısından incelenmektedir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi çevre yönetimi ana hizmet alanı altında, sürdürülebilirlik ilkesine önemle vurgu yapmaktadır. Kurumun stratejik planında, sürdürülebilirlik ilkesine ve mevzuata bağlı kalarak beş ana başlık belirlenmiştir. Çevre yönetimi altında bu beş başlığa uygun olarak da yedi hedef belirlenmiştir. Stratejik planlamada oluşturulan bu yedi hedefin faaliyet programları ve performans programları üzerinden gerçekliğe ne kadar uygun olup olmadığının tartışılacağı bu çalışmada, İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin, belirlediği hedeflere ne kadar ulaşabildiği ve bütçenin tutarlılığı ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, hedef, performans göstergesi, bütçe, çevre.

ABSTRACT

Strategic management has started in business management and it has gained great importance in public institutions with the new public management approach. The final point in terms of strategic management in Turkey, all public institutions must prepare a strategic plan. There are some points to be considered while preparing the strategic plan. These are the determination of an effective vision and mission, the determination of the goals suitable for the vision and the mission, and the determination of the targets suitable for these goals. In this study, the Strategic Plan of Istanbul Metropolitan Municipality covering the years 2015-19 is analyzed in terms of environmental management main service area. Metropolitan Municipalities have powers, duties and responsibilities regarding environmental management. Istanbul Metropolitan Municipality emphasizes the principle of sustainability under the main service area of environmental management. Five main headings have been determined in the strategic plan of the institution, adhering to the sustainability principle and legislation. Under the environmental management, seven targets have been determined in accordance with these five topics. In this study, it will be discussed whether or not these seven goals created in strategic planning are suitable for reality through the activity programs and performance programs.

Key Words: Sustainability, target, performance indicator, budget, environment

1. GİRİŞ

Mevcut kaynaklar ve kamusal ihtiyaçlar göz önüne alındığında, kamu idarelerinin faaliyetlerini planlamaları ciddi bir şekilde önem kazanmaktadır. Kamu mali yönetimi reformları ve stratejik yönetim sürecinin kamu idarelerinde uygulanmasıyla birlikte yerine getirilmesi gereken bazı öncelikler vardır. Kamunun orta ve uzun vadede erişmek istediği önceliklerin belirlenmesi, makro düzeyde bütçe hazırlama ve aynı zamanda uygulama sürecinde de mali disiplinin sağlanması gerekmektedir. Kaynakların stratejik önceliklere göre dağıtılması ve etkin kullanılıp kullanılmadığının izlenmesi ile bunun üzerine kurulu bir hesap verme sorumluluğunun geliştirilmesi oldukça önemlidir (Kalkınma Bakanlığı, 2018: 1).

Stratejik yönetimin kamu idarelerinde önem kazanmasıyla birlikte, Türkiye’de yasal çerçevesi 2006 yılında oluşturulmuş ve bütün kamu kurumlarının stratejik plan hazırlaması yükümlülüğü doğmuştur. Stratejik planlama süreci, misyon ve vizyon belirlenmesi ile başlamakta ve kurumun stratejik amaçları ve hedefleri bu misyon ve vizyon doğrultusunda şekillendirilmektedir. Planın uygulanma düzeyi ise faaliyet raporları ve performans programları aracılığıyla izlenmektedir.

Bu çalışmanın konusu, belediyelerin çevre yönetimi ile ilgili faaliyetlerinin stratejik planlarına yansıma düzeyinin incelenmesidir. 5216 sayılı kanunda Büyükşehir Belediyelerinin çevre ile ilgili görev, yetki ve sorumlulukları 7. maddenin (i) bendinde verilmiştir. Bu görev, yetki ve sorumluluklar açısından ilke olarak sürdürülebilir kalkınma benimsenmiştir. Bu doğrultuda Büyükşehir Belediyeleri; “Çevrenin, tarım alanlarını ve su havzalarını korunmasını sağlar, ağaçlandırma yapar, inşaat malzemeleri, hurda depolama alanları ve satış yerlerini, hafriyat toprağı, moloz, kum ve çakıl depolama alanlarını, odun ve kömür satış ve depolama sahalarını belirler, bunların taşınmasında çevre kirliliğine meydan vermeyecek tedbirler almakla yükümlüdür. Büyükşehir katı atık yönetim plânını yapar, katı atıkların kaynaktan toplanması ve aktarma istasyonuna kadar taşınması hariç katı atıkların ve hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirir, bu amaçla tesisler kurar, kurdurur, işletir veya işletir, sanayi ve tıbbî atıklara ilişkin hizmetleri yürütür, bunun için gerekli tesisleri kurar, kurdurur, işletir veya işletir, deniz araçlarının atıklarını toplar, toplatır, arıtır ve bununla ilgili gerekli düzenlemeleri yapar”. İlgili madde doğrultusunda bu çalışmanın amacı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin 2015-19 yıllarını kapsayan Stratejik Planında yer alan çevre yönetimi ana hizmet alanı dahilindeki amaçları ve bu amaçlara bağlı olarak belirlemiş olduğu stratejik hedefleri incelemektir.

2. İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ 2015-2019 STRATEJİK PLANINDA ÇEVRE YÖNETİMİ

Sürdürülebilir çevre yönetimi politikası kapsamında İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin çevre yönetimi ana hizmet alanı altındaki mottosu; “sağlıklı bir çevrede yaşama” hakkının varlığıdır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi, bu hakkı İstanbullulara sunma gayreti göstermektedir. Belediyenin 2015- 2019 yılları arasında yapmayı planladığı faaliyetler beş ana başlık altında toplanmaktadır. Bunlar (İBB, 2015: 35);

1. “Atık yönetimi,
2. Yeşil alan yönetimi,
3. Çevre koruma,
4. Su ve atık su yönetimi
5. Enerji yönetimi”dir.

Bu beş ana başlık kapsamında, ayrıntılı olarak kurumun çevre ile ilgili stratejik hedefleri ortaya konmuştur. Kurumun stratejik planında, çevre yönetimi alanında şekillendirilen stratejik hedeflerin tek bir stratejik amacının olduğu ifade edilmektedir; o da “sürdürülebilir çevre gelişimine katkı sağlamak” tır. Çevre ile ilgili 7 adet stratejik hedef belirlenmiştir. Bu stratejik hedefler; atık yönetimi uygulamalarını geliştirmek, çevre koruma uygulamalarını yaygınlaştırmak, çevre yönetiminde paydaşlarla iş birliğini güçlendirmek, deniz kirliliğinin önlenmesine yönelik uygulamaları geliştirmek, tarihe tanıklık etmiş anıt ağaçların bakımı ve korunması ile ilgili çalışmalar yapmak, yenilenebilir enerji, enerji verimliliğine yönelik faaliyetleri etkinleştirmek, yaygınlaştırmak ve son olarak da yeşil alanları yaygınlaştırmaktır (İBB, 2015: 35). Çalışmanın bundan sonraki bölümünde, belediyenin çevre yönetimi alanındaki yedi adet hedefinin, faaliyet raporları ve performans programlarına nasıl yansıdığı ortaya konmaktadır.

İstanbul Büyük Şehir Belediyesi’nin çevre yönetimi amacına yönelik belirlediği ilk stratejik hedefi, “Atık Yönetimi Uygulamalarını Geliştirmek”tir. Aşağıdaki tablolarda, 2015 yılından 2019 yılına kadar her veri stratejik plan, faaliyet raporu ve performans programı üzerinden incelenmektedir.

Tablo 1. Hedef 1: Atık Yönetimi Uygulamalarını Geliştirmek

Performans Göstergesi	Hedeflenen Yıl	Hedeflenen Değer	Bu Hedefe Ulaşmak İçin Yapılacak Faaliyet/Proje
Atık Yönetimi ve Şehir Temizliği ile İlgili Eğitim Verilen Kişi Sayısı	2015 2016 2017 2018 2019	500 Kişi 525 Kişi 550 Kişi 575 Kişi 600 Kişi	İstanbul Genelinde Okullarda ve Halka Yönelik Eğitim Merkezlerinde Bilinçlendirme Eğitimlerinin Düzenlenmesi
Düzenli Depolama Alanlarında Bertaraf Edilen Günlük Katı Atık Miktarı	2015 2016 2017 2018 2019	15.500 Ton/Gün 15.800 Ton/Gün 16.100 Ton/Gün 16.400 Ton/Gün 16.700 Ton/Gün	Katı Atık Projesi Kapsamındaki Tesislerin Bakım/Onarım/Yeni Depolama Sahası Yapımı & Katı Atıkların Bertarafı/ Geri Kazanımı İşi
Elektronik Atık Geri Kazanım Tesisine Giren ve İşlenen Elektronik Ünite Sayısı	2015 2016 2017 2018 2019	1.500 Adet 1.500 Adet 1.500 Adet 1.500 Adet 1.500 Adet	Elektronik Atık Geri Kazanım Tesisinde Elektronik Atıkların İşlenmesi
Entegre Mekanik Biyolojik İşlem ve Geri Kazanım Tesisinde İşlenen Atık Miktarı	2015 2016 2017 2018 2019	1.500 Ton/Gün 1.550 Ton/Gün 1.600 Ton/Gün 1.650 Ton/Gün 1.700 Ton/Gün	Şile Mekanik Biyolojik İşlem ve Geri Kazanım Tesisinde Atıkların İşlenmesi
Metan Gazından Üretilen Elektrik Miktarı	2015 2016 2017 2018 2019	270.000.000Kwh/Yıl 280.000.000 Kwh/Yıl 290.000.000 Kwh/Yıl 300.000.000 Kwh/Yıl 310.000.000Kwh/Yıl	Düzenli Depolama Sahalarında Oluşan Depolama Gazından Enerji Elde Edilmesi
Sterilize Edilen Tıbbi Atık Miktarı	2015 2016 2017 2018 2019	36 Ton/Gün 38 Ton/Gün 40 Ton/Gün 42 Ton/Gün 44 Ton/Gün	2015 Katı Atık Etüd Projeleri Yapımı (Avan Projeler, Çed, Uygulama Projeleri, Zemin Etütleri, Fizibilite vs.)
Üretilen Kompost Miktarı	2015 2016 2017 2018 2019	45 Ton/Gün 45 Ton/Gün 45 Ton/Gün 45 Ton/Gün 45 Ton/Gün	Katı Atık Projesi Kapsamındaki Tesislerin Bakım/Onarım/Yeni Depolama Sahası Yapımı & Katı Atıkların Bertarafı/ Geri Kazanımı İşi
Aktarma İstasyonlarından Depolama Sahasına Taşınan Atık Miktarı	2015 2016 2017 2018 2019	13.600 Ton/Gün 13.800 Ton/Gün 14.000 Ton/Gün 14.200 Ton/Gün 14.400 Ton/Gün	Asya ve Avrupa Yakası Aktarma İstasyonlarının İşletilmesi ve Belediye Atıklarının Düzenli Depolama Sahasına Nakledilmesi
Yeni Düzenli Depolama Sahası Sayısı	2015 2016 2017 2018 2019	0 Adet 1 Adet 0 Adet 0 Adet 0 Adet	Katı Atık Projesi Kapsamındaki Tesislerin Bakım/Onarım/Yeni Depolama Sahası Yapımı & Katı Atıkların Bertarafı/ Geri Kazanımı İşi
Yapımı Tamamlanan Proje Sayısı (Atık Toplama ve İşleme Tesisleri)	2015 2016 2017 2018 2019	1 Adet 1 Adet 2 Adet 3 Adet 3 Adet	Tuzla Atık Kabul Tesisi ve İskele Projesinin Hazırlanması Atık Transfer İstasyonu Kurulması İstanbul Geneli Katı Atık Eğitim ve Aktarma Merkezi Yapım İşi-1, İstanbul Geneli Katı Atık Eğitim ve Aktarma Merkezi Yapım İşi-2
Yeni Katı Atık Aktarma İstasyonlarının Sayısı	2015 2016 2017 2018 2019	0 Adet 0 Adet 1 Adet 1 Adet 1 Adet	İstanbul Avrupa Yakasında Toplam Üç Adet Katı Atık Aktarma İstasyonu Yapımı ve İşletmeye Alımı

Kaynak: İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2015-2019 Stratejik Planı

İlk stratejik hedef kapsamında belirtilmesi gereken ilk husus, stratejik planda yazılan performans göstergelerinin faaliyet aşamasına geçilen süreçte uygulamasının eksik kalmasıdır. Örneğin Tablo 2’te görülen ilk performans göstergesi ile “*yeni düzenli depolama sayısı*”, 2015 yılından 2018 yılına kadar geçen süreçte hiçbir şekilde faaliyet aşamasına geçememiştir. Faaliyet aşamasına geçme konusunda genel bir değerlendirme yapılacak olursa, 2015 ve 2016 yılları diğer yıllara oranla en aktif olan yıllardır denilebilir. 2017 ve 2018 yılı ise bu açıdan eksik kalmıştır. Yaşanan bu durum vatandaş odaklı yaklaşım ilkesine tam olarak uymamaktadır.

Tablo 2. Yıllara Göre Performans Göstergeleri: Hedef 1

Performans Göstergesi	Skala	2015	2016	2017	2018
Atık Yönetimi ve Şehir Temizliği ile İlgili Eğitim Verilen Kişi Sayısı	Kişi	–	–	–	–
Düzenli Depolama Alanlarında Bertaraf Edilen Günlük Katı Atık Miktarı	Ton/Gün	16.854	17.846	–	–
Elektronik Atık Geri Kazanım Tesisine Giren ve İşlenen Elektronik Ünite Sayısı	Adet	6.827	7.924	–	–
Entegre Mekanik Biyolojik İşlem ve Geri Kazanım Tesisinde İşlenen Atık Miktarı	Ton/Gün	1.398	1.125	–	–
Metan Gazından Üretilen Elektrik Miktarı	Kwh/Yıl	282.225.545	404.330.390	389.299.504	376.765.510
Sterilize Edilen Tıbbi Atık Miktarı	Ton/Gün	47	53	–	–
Üretilen Kompost Miktarı	Ton	50.5	50	–	–
Aktarma İstasyonlarından Depolama Sahasına Taşınan Atık Miktarı	Ton/Gün	12.167	11.700	–	–
Yeni Düzenli Depolama Sahası Sayısı	Adet	–	–	–	–
Yapımı Tamamlanan Proje Sayısı (Atık Toplama ve İşleme Tesisleri)	Adet	0	–	–	–
Giriş Sızıntı Suyu Miktarı	M ₃	806.626	–	–	–
Geri Kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Oranı	%	–	–	1	2
Düzenli Depolama (Lanfill) Yapılan Atık Oranı	%	–	–	99	98

Kaynak: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Performans Programları ve Faaliyet Raporlarından derlenmiştir.

Stratejik planda belirlenen performans göstergeleri arasında, tahmini hedefler ile yıl sonu itibarıyla bu hedeflerin sonuçları arasında belirgin bir farklılık yoktur. Genel olarak ulaşılmak istenen hedefler ve sonuçlar yaklaşık olarak birbirleriyle uyum göstermektedir. Bazı göstergeler, belirtilen hedefin üstüne çıkmıştır. “Sterilize edilen tıbbi atık miktarı” performans göstergesi 2015 yılı içinde belirtilen hedefin üzerine çıkmıştır. 2015 Faaliyet programında bu hedefin açıklaması şöyledir; “Oluşan tıbbi atık miktarına bağlı olarak vardiya sayısı artırılmış, ayrıca son aylarda Tıbbi atık yakma Tesisinin bakıma girmesiyle tıbbi atıklar Sterilizasyon tesisine yönlendirilmiş, bu nedenle hedefin üzerinde gerçekleşme olmuştur”. Diğer hedefin üzerine çıkan gösterge ise, “elektronik atık geri kazanım tesisine giren ve işlenen elektronik ünite sayısı”nın sonucudur. Bu durumun, elektronik atığın fazla olmasından kaynaklandığı ifade edilmiştir. Yapımı tamamlanan proje sayısı ise hedefe ulaşamamıştır. Bu durumun sebebi, projenin yeri ve alanı ilgili sürecin uzamış olması şeklinde ifade edilmiştir. Hedefin üzerinde olan bu göstergeler hemen hemen diğer yıllarda da benzerlik gösteren açıklamalar içermektedir. “Geri kazanım tesislerinde işlenen atık oranı” göstergesi, 2017 yılında belirlenen hedefin altında kalmış, bu durumun gerekçesi olarak bakım çalışmalarının yapıyor olması gösterilmiştir.

“Geri kazanım tesislerinde işlenen atık oranı” ile “düzenli depolama (landfill) yapılan atık oranı” göstergeleri, stratejik planda yer almamaktadır. Bu göstergelerin faaliyet raporlarında ve performans programlarında 2017 yılı itibarıyla yer almaya başladığı görülmektedir.

Stratejik planda yer alan tahmini bütçeler ile performans programlarında yer alan bütçelerin genel toplamına bakıldığında çok fazla farklılık olduğu gözükmemektedir. Bütçe tek tek incelendiğinde de özellikle 2019 yılı için belirlenen bütçenin oldukça üzerine çıkılacağı gözükmemektedir. Bu hedef için belirlenen genel bütçe toplamı oldukça fazladır. Belirlenen bütçenin çok üzerine çıkılması israfa yol açmaktadır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin çevre yönetimi stratejik amacı doğrultusundaki ikinci stratejik hedefi, "Çevre Koruma Uygulamalarını Yaygınlaştırmak" tır. Aşağıdaki tablolarda, 2015 yılından 2019 yılına kadar her veri stratejik plan, faaliyet raporu ve performans programı üzerinden incelenmektedir.

Tablo 3. Hedef 2: Çevre Koruma Uygulamalarını Yaygınlaştırmak

Performans Göstergesi	Hedeflenen Yıl	Hedeflenen Değer	Bu Hedefe Ulaşmak İçin Yapılacak Faaliyet/Proje
İstanbul Genelinde Temizlenen Ana arter Alanı	2015 2016 2017 2018 2019	1.434.000.000m2 /yıl 1.434.000.000 m2/yıl 1.434.000.000 m2/yıl 1.434.000.000 m2/yıl 1.434.000.000 m2 /yıl	İstanbul Genelindeki Ana Arterlerin, Yolların, Meydanların, Mekanik Araçlarla Temizlenmesi ve Elle Süpürülmesi
Gürültü Haritalarının Tamamlanma Oranı	2015 2016 2017 2018 2019	100 % 0 % 0 % 0 % 0 %	1.Çevresel Gürültünün Uygulanması Kapsamında Kapasite Güçlendirilmesi Yapılması 2.İstanbulun Şehir Gürültü Haritasının Çıkarılması ve Gürültü Önleme Etüd Projesi
Çevre Kirliliği ve Denetim Konusunda Eğitim Alan Personel Sayısı	2015 2016 2017 2018 2019	5 Kişi 0 Kişi 0 Kişi 0 Kişi 0 Kişi	Çevre Kirliliği ve Denetim Konusunda Eğitim Alınması
Çevre Bilincinin Geliştirilmesi Kapsamında Ulaşılan Kişi Sayısı	2015 2016 2017 2018 2019	5.000 Kişi 5.000 Kişi 5.000 Kişi 5.000 Kişi 5.000 Kişi	Halkın Çevre Bilincinin Geliştirilmesi ve Uygulanması Etüd Projesi
Kömür Numune Alma ve Denetim Sayısı	2015 2016 2017 2018 2019	250 Adet 300 Adet 350 Adet 400 Adet 450 Adet	Kömür Denetimlerinin Gerçekleştirilmesi
Hafriyat Denetimi İçin GPS Takılan Araç Sayısı	2015 2016 2017 2018 2019	500 Adet 500 Adet 500 Adet 500 Adet 500 Adet	Hafriyat ve İnşaat Yıkıntı Atığı Taşıyan Araçların Takibi için Gps Takılmasının İzlenmesi
Deniz Kirliliğine Yönelik Günlük Denetim Saati	2015 2016 2017 2018 2019	8 Saat 9 Saat 10 Saat 11 Saat 12 Saat	Çevre ve Deniz Kirliliği Denetimi
Ölçülen Kirletici Sayısı	2015 2016 2017 2018 2019	6 Adet 6 Adet 7 Adet 7 Adet 7 Adet	Çevre Analiz Laboratuvarının İşletilmesi
Akredite Parametre Sayısı	2015 2016 2017 2018 2019	4 Adet 5 Adet 6 Adet 8 Adet 9 Adet	1.Hava Kirliliği Ölçüm İstasyonlarının ve Ekipmanlarının Bakım ve Onarım Ve Servisi İşlemleri 2.Hava Kirliliği, Gürültü, Deniz Suyu, Atık Su ve Atık Yağ Ölçüm Cihazları Alımı
İstanbul İklim Değişikliği Eylem Planının Tamamlanma Oranı	2015 2016 2017 2018 2019	5 % 40 % 100 % 0 % 0 %	İstanbul İklim Değişikliği Eylem Planının Hazırlanması Hizmet Alımı İşİ
Beyaz Masadan Gelen Şikayetlerin Süresinde Çözülme Oranı	2015 2016 2017 2018 2019	95 % 95 % 95 % 95 % 95 %	

Beyaz Masadan Gelen Başvuruların Geri Dönüş Süresinden	2015	80 %	Beyaz Masa Aracılığıyla Gelen Başvuruların Çözümüne Ulaştırılması
Başvuru Sahiplerinin Memnuniyet Oranı	2016	85 %	
	2017	95 %	
	2018	95 %	
	2019	95 %	
Beyaz Masadan Gelen Başvurulara Sunulan Çözümünden Başvuru Sahiplerinin Memnuniyet Oranı	2015	70 %	
	2016	75 %	
	2017	85 %	
	2018	85 %	
	2019	85 %	
Hafriyat Depolama İçin Tahsis Edilen Alanın Kapasitesi	2015	3.000.000 m ³	Hafriyat Toprağı Depolama Sahalarının Tahsis ve Kiralama İşleri
	2016	3.000.000 m ³	
	2017	3.000.000 m ³	
	2018	3.000.000 m ³	
	2019	3.000.000 m ³	

Kaynak: İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2015-2019 Stratejik Planı

İkinci stratejik hedef açısından da ilk hedefte olduğu gibi, belirlenen performans göstergeleri noktasında, yıllara göre büyük farklılıklar görülmektedir. Örneğin stratejik planda yer alan beyaz masa ile ilgili göstergelerin hiçbirisi faaliyet aşamasına geçmemiştir. Beyaz masa özellikle ulaşım ana hizmet alanı altında kullanılırken çevre yönetimi ana hizmet alanı altında pasif kalmıştır.

Tablo 4. Yıllara Göre Performans Göstergeleri: Hedef 2

Performans Göstergesi	Skala	2015	2016	2017	2018
Gürültü Haritalarının Tamamlanma Oranı	%	100	—	—	—
Hafriyat Denetimi İçin GPS Takılan Araç Sayısı	Adet	1.374	845	—	—
Hava Kirliliği Ölçüm İstasyonlarında Akredite Parametre Sayısı	Adet	2	—	—	—
Deniz Kirliliğine Yönelik Günlük Denetim Saati	Saat	7	8	—	—
İstanbul Genelinde Temizlenen Ana Arter Alanı	M2	2.143.548.690	2.342.828.674	—	—
Gürültü Azaltım Tedbirleri Projesi Tamamlanma Oranı	%	—	25	50	100
Kömür Numune Alma ve Denetim Sayısı	Adet	—	168	—	—
Çevre Analiz Laboratuvarında Ölçülen Kirlenici Sayısı	Adet	—	12	—	—
Akredite Parametre Sayısı (Çevre Analiz Laboratuvarı İçin)	Adet	—	9	—	—
İstanbul İklim Değişikliği Eylem Planının Tamamlanma Oranı	%	—	40	100	—
Yıllık Sera Gazı Emisyon Raporunun Oluşturulma Oranı	%	—	—	100	100
Temiz Hava Eylem Planının Tamamlanma Oranı	%	—	—	50	80
Çevre Yönetimi Kapsamında Gerçekleştirilen Denetim Sayısı	Adet	—	—	6.820	6.254

Kaynak: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Performans Programları ve Faaliyet Raporlarından derlenmiştir.

Uygulanan performans göstergeleri, faaliyet aşamasına geçerken ki süreçte, tahmini hedefler ile sonuçlar arasında kısmen farklılık göstermektedir. Bu hedef altında uygulamaya geçen performans göstergelerinin neredeyse yarısı belirlenen hedefin üzerine çıkmıştır. 2015 ve 2016 yıllarında yer alan “hafriyat denetimi için gps takılan araç sayısı” göstergesi her iki yılda da hedefin çok üzerine çıkmıştır. Bu göstergenin artış sebebi, “İl dışından gelen araçlardaki GPS sistemi, kurum sistemine entegre olamadığından yeniden GPS takılmasına gerek görülmüş olup, sayıda artış olmuştur” şeklinde açıklanmıştır. Bu gösterge hedefin üzerinde olduğu için başarıya ulaşılmış gibi gözükse de aslında israfa sebep olmuştur.

Sadece 2015 yılında uygulanmış olan “hava kirliliği ölçüm istasyonlarında akredite parametre sayısı” göstergesi yüzde ellilik bir başarıya ulaşmıştır. Buna açıklama olarak, ihalenin tamamlanmış olduğu, cihazların montajlarından sonra başvurunun yapılacağı söylenmiştir.

Yine sadece 2015 ve 2016 yılında faaliyete geçmiş olan “İstanbul genelinde temizlenen ana arter alanı” göstergesi belirlenen hedefin çok üstünde kalmıştır ve daha fazla bölge temizlenmiştir. Buna açıklama olarak, kirlilik yoğunluğu ve olağanüstü durumlar gösterilmiştir. Aslında bu gösterge, başarıya ulaşmış gibi görünmesine rağmen bir olumsuzluk yaratmıştır. Çünkü kirliliğin fazla olması çevreyi olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle hedefin üzerine çıkmıştır. Ayrıca belirtmek gerekir ki, bu göstergenin sadece 2015 ve 2016 yılında faaliyete geçmiş olması diğer yıllarda ana arter alanlarının hiç temizlenmediğini göstermektedir. Böyle bir durum söz konusu olamayacağı için vatandaşa eksik bilgi aktarımı yapıldığı söylenebilir.

“Çevre yönetimi kapsamında gerçekleştirilen denetim sayısı” göstergesi de hedefin üzerinde kalmıştır. Buna açıklama olarak, hafriyat yönetim sisteminin yenilenmesi gösterilmektedir. Denetim sayısının artmış olması çevreye olumlu olacağından başarıya ulaşmıştır.

Stratejik planda yer alan tahmini bütçeler ile performans programlarında yer alan bütçeler yaklaşık olarak doğru tahmin edilmiştir. Belirlenen bütçenin üzerine çok fazla çıkmamıştır.

İstanbul Büyük Şehir Belediyesi’nin çevre yönetimi başlığı altındaki üçüncü stratejik hedefi, “Çevre Yönetiminde Paydaşlarla İşbirliğini Güçlendirmek” tir. Aşağıdaki tablolarda, 2015 yılından 2019 yılına kadar her veri stratejik plan, faaliyet raporu ve performans programı üzerinden incelenmiştir.

Tablo 5. Hedef 3: Çevre Yönetiminde Paydaşlarla İşbirliğini Güçlendirmek

Performans Göstergesi	Hedeflenen Yıl	Hedeflenen Değer	Bu Hedefe Ulaşmak İçin Yapılacak Faaliyet/Proje
Yetiştirilen Peyzaj Ara Eleman Sayısı	2015	110 Kişi	Peyzaj Ara Elemanı Yetiştirme Kursu Faaliyetinin Yürütülmesi
	2016	110 Kişi	
	2017	110 Kişi	
	2018	110 Kişi	
	2019	110 Kişi	

Kaynak: İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2015-2019 Stratejik Planı

Bu hedef doğrultusunda, stratejik planda tek bir performans göstergesi belirlenmiştir. “Yetiştirilen peyzaj ara eleman sayısı” göstergesi, faaliyet aşamasına başarılı bir şekilde geçmiştir. 2015 yılından 2017 yılına kadar hedefin üzerinde eleman yetiştirilmiştir. 2018 yılı ise diğer yıllara oranla daha düşük kalmıştır. Stratejik planda hedef 110 kişi olarak belirtilirken, 2018 yılı faaliyet raporunda hedef 330 kişi olarak gösterilmiştir. Bu bilgi kafa karışıklığı yaratmaktadır. Hedef faaliyet programına göre değerlendirildiğinde, 330 kişinin baz alınması gerekmekte, kurum, 126 kişi ile hedefin altında kalmaktadır. Bunun açıklaması olarak, eğitime devam edilmesi ile ilgili dönemin ve yerin planlanamamış olması gösterilmektedir.

Tablo 6. Yıllara Göre Performans Göstergeleri: Hedef 3

Performans Göstergesi	Skala	2015	2016	2017	2018
Yetiştirilen Peyzaj Ara Eleman Sayısı	Kişi	258	273	291	126
Çevre Yönetiminde Paydaşlarla İş Birliği Geliştirme Kapsamında Gerçekleştirilen Etkinlik Sayısı	Adet	–	–	16	25

Kaynak: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Performans Programları ve Faaliyet Raporlarından derlenmiştir.

2017 yılı faaliyet raporuna bakıldığında, stratejik planda yer almayan ikinci bir gösterge belirlenmiştir. “Çevre yönetiminde paydaşlarla iş birliği geliştirme kapsamında gerçekleştirilen etkinlik sayısı” göstergesi, İklim Değişikliği Projesi AB desteği kazanmıştır. Dolayısıyla belirlenen etkinlik sayısı hedefin üzerine çıkmıştır.

Stratejik planda bütçeye bakıldığında, söz konusu faaliyetler kurumun kendi kaynaklarıyla karşılanacağı için herhangi bir maliyet öngörülmemiştir. Performans programına bakıldığında da sadece 2017 ve 2018 yılı için bütçe belirlendiği görülmektedir. Bu durum, şeffaflık ilkesi açısından olumsuz bir yansımadır.

İstanbul Büyük Şehir Belediyesi’nin çevre yönetimi başlığı altındaki dördüncü stratejik hedefi, “Deniz Kirliliğinin Önlenmesine Yönelik Uygulamaları Geliştirmek” tir. Aşağıdaki tablolarda,

2015 yılından 2019 yılına kadar her veri stratejik plan, faaliyet raporu ve performans programı üzerinden incelenmektedir.

Tablo 7. Hedef 4: Deniz Kirliliğinin Önlenmesine Yönelik Uygulamaları Geliştirmek

Performans Göstergesi	Hedeflenen Yıl	Hedeflenen Değer	Bu Hedefe Ulaşmak İçin Yapılacak Faaliyet/Proje
Deniz Araçlarından Alınan Petrol Türevli Atık Miktarı	2015 2016 2017 2018 2019	130.000 m3 130.000 m3 135.000 m3 140.000 m3 145.000 m3	
Deniz Araçlarından Alınan Pis Su Atık Miktarı	2015 2016 2017 2018 2019	20.000 m3 21.000 m3 22.000 m3 23.000 m3 24.000 m3	İstanbul Genelinde Deniz Araçlarının Atıklarının Alınması ve Atık Kabul Tesisinin İşletilmesi Hizmeti
Deniz Araçlarından Alınan Çöp Atıkları Miktarı	2015 2016 2017 2018 2019	11.500 m3 12.000 m3 12.500 m3 13.000 m3 13.500 m3	
Deniz Araçlarından Alınan Petrol Türevli Atıkların Ekonomiye Kazandırılan Miktarı	2015 2016 2017 2018 2019	15.000 m3 15.500 m3 16.000 m3 16.000 m3 16.500 m3	Marpol 73/78 Ek-I Kapsamındaki Serbest Suyu Alınmış Petrol ve Petrol Türevi Atıkların Satışı
Dereagızı ve Koy Tarama Faaliyetlerinden Çıkan Teressubat Miktarı	2015 2016 2017 2018 2019	100.000 m3 101.000 m3 102.000 m3 103.000 m3 104.000 m3	Kıyı Temizlik Hizmetlerinin İyileştirilmesi ve Optimizasyonu İçin Proje Etüd Çalışması
Deniz Yüzeyinden Toplanan Katı Atık Miktarı	2015 2016 2017 2018 2019	4.500 m3 4.750 m3 4.850 m3 4.950 m3 5.000 m3	
Kıyılardan ve Plajlardan Toplanan Atık Miktarı	2015 2016 2017 2018 2019	32.000 m3 33.000 m3 34.000 m3 35.000 m3 36.000 m3	İstanbul Genelinde Kıyıların ve Denizlerin Özel Tekne ve Techizatlarla Temizlenmesi Hizmeti
Deniz temizliği bilincini artırmaya yönelik düzenlenen etkinlik/konferans/ eğitim sayısı	2015 2016 2017 2018 2019	12 Adet 12 Adet 12 Adet 12 Adet 12 Adet	
Islah Edilen Dere Uzunluğu	2015 2016 2017 2018 2019	3 km 0 km 0 km 0 km 0 km	İstanbul Geneli Dere Islahı İnşaatı

Kaynak: İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2015-2019 Stratejik Planı

Dördüncü hedefte çoğu gösterge uygulamaya aktarılmıştır. Yine birçok gösterge de beklenen hedefin üzerine çıkmıştır. 2015 yılında, “deniz araçlarından alınan pis su atık miktarı” hedefin üzerine çıkmıştır. Bu durumun atık alım talebinin yüksek olmasından kaynaklandığı belirtilmiştir. 2016 yılında ise bu gösterge hedefin altında kalmıştır. Açıklaması da geçiş yapan gemilerin düşük olması şeklinde yapılmıştır. 2015 yılında, “kıyı ve plajlardan toplanan atık miktarı” hedefin üzerinde toplanarak başarıya ulaşmıştır. Bu durum da plajlarda çalışma süresinin 3 ay arttırılmasından sonra gerçekleşmiştir. Böylelikle plajlar daha temiz hale gelmiştir.

Tablo 8. Yıllara Göre Performans Göstergeleri: Hedef 4

Performans Göstergesi	Skala	2015	2016	2017	2018
Deniz Araçlarından Alınan Petrol Türevli Atık Miktarı	M3/Yıl	151.688	120.484		
Deniz Araçlarından Alınan Pis Su Atık Miktarı	M3/Yıl	30.975	11.041	179.262	186.804
Deniz Araçlarından Alınan Çöp Atıkları Miktarı	M3/Yıl	13.338	5.789		
Deniz Araçlarından Alınan Petrol Türevli Atıkların Ekonomiye Kazandırılan Miktarı	M3/Yıl	16.903	17.000	–	–
Dereagzı ve Koy Tarama Faaliyetlerinden Çıkan Teressubat Miktarı	M3/Yıl	96.282	82.288	84.144	79.766
Deniz Yüzeyinden Toplanan Katı Atık Miktarı	M3/Yıl	5.172	4.753	42.785	39.533
Kıyılardan ve Plajlardan Toplanan Atık Miktarı	M3/Yıl	38.740	38.838		
Deniz temizliği bilincini artırmaya yönelik düzenlenen etkinlik/konferans/ eğitim sayısı	M3/Yıl	10	5	5	5
İslah Edilen Dere Uzunluğu	M3/Yıl	–	–	–	–

Kaynak: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Performans Programları ve Faaliyet Raporlarından derlenmiştir.

2016 yılı itibariyle deniz atıkları ve türevlerinin toplanmasında bir düşüş yaşanmıştır. Bu durumun sebebi, gemi geçişlerinin az olması olarak gösterilmiştir. Bu göstergelerin düşük olması başarısızlığa sebep olmuştur. Ayrıca eğitim sayısında da bir düşüş vardır. Bunun sebebi de 15 Temmuz kalkışmasından kaynaklanan bir aksaklık olarak ifade edilmiştir.

2018 yılında, “dere agzı ve koy tarama faaliyetlerinden çıkartılan teressubat miktarı” düşüşe geçmiştir. Bunun açıklaması, çamur tarama gemileri için “Ulaşım ve Altyapı Bakanlığı izin belgelerinin geciktirilmesi” ve olumsuz hava şartları nedeniyle aksaklıklar meydana gelmesidir. 2015 yılından 2018 yılına kadar hiç ıslah edilen dere olmamıştır.

Bütçede ise 2015 ve 2016 yıllarında farklılıklar olmamakla birlikte, diğer yıllarda neredeyse iki katı oranda değişen bütçe farklılıkları görülmektedir. Faaliyetlerin uygulanma oranları hemen hemen aynı olmasına rağmen, 2017 yılı bütçesinin diğer yıllara oranla çok fazla olması dikkat çekmektedir.

İstanbul Büyük Şehir Belediyesi’nin çevre yönetimi başlığı altındaki beşinci stratejik hedefi, “Tarihe Tanıklık Etmiş Anıt Ağaçların Bakımı ve Korunması ile İlgili Çalışmalar Yapmak” tır. Aşağıdaki tablolarda, 2015 yılından 2019 yılına kadar her veri stratejik plan, faaliyet raporu ve performans programı üzerinden incelenmektedir.

Tablo 9. Hedef 5: Tarihe Tanıklık Etmiş Anıt Ağaçların Bakımı ve Korunması ile İlgili Çalışmalar Yapmak

Performans Göstergesi	Hedeflenen Yıl	Hedeflenen Değer	Bu Hedefe Ulaşmak İçin Yapılacak Faaliyet/Proje
Bakımı Yapılan Anıt Ağaç Sayısı	2015	935 Adet	Anadolu Yakası Cadde, Koru ve Yeşil Alanlardaki Ağaçların Budanması, Silvikültürel Bakımı ve Ağaç Rehabilitasyonu Hizmet Alımı
	2016	1.029 Adet	
	2017	1.131 Adet	
	2018	1.244 Adet	
	2019	1.369 Adet	
Bakımı Yapılan Anıt Ağaç Sayısı	2015	200 Adet	1. İstanbul Avrupa Yakası Genelindeki Kovuk ve Eski Ağaçların Rehabilitasyonu 2. İstanbul Avrupa Yakası Genelindeki Anıt Ağaçların Tespit ve Tescil Edilmesi
	2016	200 Adet	
	2017	200 Adet	
	2018	200 Adet	
	2019	200 Adet	

Kaynak: İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2015-2019 Stratejik Planı

Beşinci hedefe bakıldığında, stratejik planda aynı iki hedef altında farklı göstergeler belirlendiği görülmektedir. Bu nedenle, faaliyet raporu ve performans programında sayının en fazla olduğu kriter değerlendirilmiştir. Bu kapsamda belirlenen hedefin üzerine çıkıldığı görülmektedir. Bu gösterge ile ilgili hiçbir yılda herhangi bir açıklama yapılmamıştır.

Tablo 10. Yıllara Göre Performans Göstergeleri: Hedef 5

Performans Göstergesi	Skala	2015	2016	2017	2018
Bakımı Yapılan Anıt Ağaç Sayısı	Adet	1.146	2.100	2.472	2547

Kaynak: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Performans Programları ve Faaliyet Raporlarından derlenmiştir.

Stratejik planda yer alan bütçe ile performans programında açıklanan bütçe arasında oldukça büyük bir fark vardır. 2015 yılı hariç geriye kalan yıllardaki bütçelerin fazla olması çok dikkat çekmekte ve şüphe yaratmaktadır. Özellikle bütçe bu kadar fazlayken yeterli açıklamanın da olmaması, hesap verebilirlik ilkesine zarar vermektedir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin çevre yönetimi başlığı altında yer alan altıncı stratejik hedefi, "Yenilenebilir Enerji, Enerji Verimliliğine Yönelik Faaliyetleri Etkinleştirmek, Yaygınlaştırmak" tır. Aşağıdaki tablolarda, 2015 yılından 2019 yılına kadar her veri stratejik plan, faaliyet raporu ve performans programı üzerinden incelenmektedir.

Tablo 11. Hedef 6: Yenilenebilir Enerji, Enerji Verimliliğine Yönelik Faaliyetleri Etkinleştirmek, Yaygınlaştırmak

Performans Göstergesi	Hedeflenen Yıl	Hedeflenen Değer	Bu Hedefe Ulaşmak İçin Yapılacak Faaliyet/Proje
Yıl İçerisinde Aydınlatma Sistemi Yenilenen Yer Sayısı	2015 2016 2017 2018 2019	45 Mahal/Adet 48 Mahal/Adet 53 Mahal/Adet 56 Mahal/Adet 60 Mahal/Adet	1.Dış Mekan Aydınlatması Danışmanlık ve Projelendirme İş 2.İstanbul Geneli Meydanlar, Park ve Bahçeler, Mezarlıklar İle İBB'ye Ait Birimlerin Dış Mekan Aydınlatma ve Enerji Tesislerinin Bakım ve Onarımı
İBB Bünyesindeki Jeneratörlerin Periyodik Bakım ve Onarımı	2015 2016 2017 2018 2019	230 Adet 230 Adet 210 Adet 200 Adet 180 Adet	İstanbul Büyükşehir Belediyesi Bünyesindeki Elektrik ve Mekanik Sistemlerin ve Jeneratörlerin Bakım ve Onarımı
Enerji Verimliliğine Yönelik Bilinçlendirme Çalışmaları Kapsamında Ulaşılan Kişi Sayısı	2015 2016 2017 2018 2019	1.000 Kişi 1.000 Kişi 1.000 Kişi 1.000 Kişi 1.000 Kişi	İstanbul Büyükşehir Belediyesi Birimlerine Yönelik Enerji Verimliliği Projelendirme ve Uygulama Çalışmaları
Serbest Piyasadan Enerji Alımında Elde Edilen Parasal Tasarruf	2015 2016 2017 2018 2019	2.000.000 TL 2.100.000 TL 2.200.000 TL 2.300.000 TL 2.400.000 TL	Serbest Piyasadan Enerji Alımı
Güneş Enerjisi Sisteminin Yıl İçerisinde Uygulanacağı İBB Tesis Sayısı	2015 2016 2017 2018 2019	1 Adet 2 Adet 3 Adet 3 Adet 5 Adet	İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binalarının Yenilenebilir Enerji Kaynakları İle Beslenmesi Projesi
Metrobüs ve İBB Sorumluluğundaki Üst ve Alt Geçitlerde Bulunan Asansör, Yürüyen Merdiven ve Özürlü Asansörlerinin Periyodik Bakım Sayısı	2015 2016 2017 2018 2019	110 Adet 120 Adet 120 Adet 130 Adet 150 Adet	İstanbul Geneli Kavşaklarda, Sahillerde, Parklarda Erişilebilirlik Uygulamaları Bakım İş (Asansör-Engelli Platformları vb.)

Kaynak: İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2015-2019 Stratejik Planı

Altıncı hedefin performans göstergelerinin birçoğunun Tablo 12'de görüldüğü gibi oldukça az düzeyde başarıya ulaştığı göze çarpmaktadır. "Güneş enerjisi sisteminin yıl içinde uygulanacağı İBB tesis sayısı" için 2015 yılında hedef zaten 1 iken uygulamaya geçilememiştir. Bu durumun açıklaması, proje ön hazırlık sürecinin uzaması olarak ifade edilmiştir. Bu göstergede, 2016 yılında tam hedefe ulaşılmıştır.

Tablo 12. Yıllara Göre Performans Göstergeleri: Hedef 6

Performans Göstergesi	Skala	2015	2016	2017	2018
Yıl İçerisinde Aydınlatma Sistemi Yenilenen Yer Sayısı	Adet	58	48	–	–
İBB Bünyesindeki Jeneratörlerin Periyodik Bakım ve Onarımı	Adet	–	–	–	–
Enerji Verimliliğine Yönelik Bilinçlendirme Çalışmaları Kapsamında Ulaşılan Kişi Sayısı	Kişi	–	–	–	–
Serbest Piyasadan Enerji Alımında Elde Edilen Parasal Tasarruf	TL	–	–	–	–
Güneş Enerjisi Sisteminin Yıl İçerisinde Uygulanacağı İBB Tesis Sayısı	Adet	0	2	–	–
Metrobüs ve İBB Sorumluluğundaki Üst ve Alt Geçitlerde Bulunan Asansör, Yürüyen Merdiven ve Özürlü Asansörlerinin Periyodik Bakım Sayısı	Adet	–	–	–	–
Serbest Piyasadan Elektrik Enerjisi Tüketim Oranı	%	–	–	91	–
Park Bahçe ve Ören Yerlerin Aydınlatmalarının Teknolojik Yeniliklere Uygun Hale Getirilme Oranı (Akıllı Aydınlatma)	%	–	–	25	45
Enerji ve Çevre Parkının Tamamlama Oranı	%	–	–	0	–
İBB'nin Elektrik Tüketiminin Yenilenebilir Enerjiden Karşılama Oranı	%	–	–	–	0,27

Kaynak: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Performans Programları ve Faaliyet Raporlarından derlenmiştir.

2017 yılında, “enerji ve çevre parkının tamamlanma oranı” maalesef 0’dır. Hedefe hiçbir şekilde ulaşamamıştır. Bunun açıklamasında da, yapılan fizibilite çalışmalarında öngörülemeyen nedenlerin ortaya çıkmasından dolayı projenin gerçekleşememiş olması gösterilmektedir.

2018 yılında da “İBB’nin elektrik tüketiminin yenilenebilir enerjiden karşılama oranı” hedefine çok az ulaşılmıştır. Bunun sebebi de ilgili kuruma yapılan başvurunun neticelenmesini beklemektir. Bu nedenle başarıya ulaşamamıştır.

Bu kadar gösterge uygulanma aşamasına geçememişken, uygulamaya geçen projelerden de birkaçının başarısızlığa uğraması neticesinde harcanan bütçenin oldukça fazla olduğu göze çarpmaktadır. Bu durum şüpheye ve israfa sebep olmaktadır.

İstanbul Büyük Şehir Belediyesi’nin çevre yönetimi başlığı altında yer alan son stratejik hedefi, “Yeşil Alanları Yaygınlaştırmak” tır. Aşağıdaki tablolarda, 2015 yılından 2019 yılına kadar her veri stratejik plan, faaliyet raporu ve performans programı üzerinden incelenmektedir.

Tablo 13. Hedef 7: Yeşil Alanları Yaygınlaştırmak

Performans Göstergesi	Hedeflenen Yıl	Hedeflenen Değer	Bu Hedefe Ulaşmak İçin Yapılacak Faaliyet/Proje
Yeni Kurulan Çocuk Oyun Grupları Sayısı -Anadolu Yakası	2015	35 Adet	Anadolu Yakası Kent Mobilyaları ve Oyun Grupları Temini Montajı ve Bakım İşleri
	2016	39 Adet	
	2017	43 Adet	
	2018	47 Adet	
	2019	52 Adet	
Yeni Kurulan Fitness Grupları Sayısı -Anadolu Yakası	2015	24 Adet	
	2016	27 Adet	
	2017	29 Adet	
	2018	32 Adet	
	2019	35 Adet	
Yeni Yeşil Alan Miktarı	2015	77.000 m2	Anadolu Yakası Genelinde İlçe Belediyelerinde Kavşak, Sahil ve Semt Parkları Yapım İşleri Mobil Uygulama, Web Tasarım, Yazılım, Hosting, Kare Kod, Danışmanlık Hizmeti Alım İşleri
	2016	84.700 m2	
	2017	0 m2	
	2018	0 m2	
	2019	0 m2	
	2015	22.862.021 m2	Anadolu Yakası Genelinde Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Alanlarda Çevre Düzenlemesi Yapılması İşleri
	2016	24.047.721 m2	
Bakımı Yapılan Yeşil Alan Miktarı	2017	25.341.891 m2	Laboratuvar Cihazları ve Ekipmanları Bakım Ve Onarım İşleri

	2018	27.795.098 m2	1.Anadolu Yakası Geneli Su Depoları Yapım İşi 2.Laboratuvar Kimyasal Madde ve Sarf Malzemesi Alımı İşi
	2019	30.574.608 m2	Anadolu Yakası Geneli Parkları, Mezarlıkları, Koruları, Yolları ve Havuzları Bakım ve Onarım İşi
Yeni Kurulan Çocuk Oyun Grupları Sayısı -Avrupa Yakası	2015 2016 2017 2018 2019	20 Adet 20 Adet 20 Adet 20 Adet 20 Adet	Avrupa Yakası Kent Mobilyaları Temini Montajı ve Bakım İşi
Yeni Kurulan Fitness Grupları Sayısı -Avrupa Yakası	2015 2016 2017 2018 2019	15 Adet 16 Adet 17 Adet 19 Adet 21 Adet	
Görsel Zenginliğin Artırılması Amacıyla Dikilen Çiçek Sayısı-Avrupa Yakası	2015 2016 2017 2018 2019	24.750.000 Adet 27.225.000 Adet 29.947.500 Adet 32.942.250 Adet 36.236.475 Adet	İstanbul Avrupa Yakası Genelindeki Yeşil Alanlarda Kullanılmak Üzere Bitkisel Materyal Alımı
Yeni Yeşil Alan Miktarı	2015 2016 2017 2018 2019	17.000 m2 18.000 m2 19.000 m2 20.000 m2 21.000 m2	1.İstanbul Avrupa Yakası Geneli Temalı Park Yapım İşi 2.İstanbul Avrupa Yakası Genelinde Sert Zeminlerde Yeşil Duvar Yapımı 3.İstanbul Avrupa Yakası Geneli Süs ve Biyolojik Havuz Yapım İşi 4.İstanbul Avrupa Yakası Genelinde Engelsiz Yaşam Parkı Yapımı 5.İstanbul Avrupa Yakası Geneli İlçe Belediyelerinde Kavşak Sahil ve Semt Parkları Yapımı 6.İstanbul Avrupa Yakası Genelindeki Yeşil Alanlarda Kullanılmak Üzere Ziraat Mücadele İlacı, Gübre ve Bitki Besin Maddesi Alımı
Yeni Kurulan Çocuk Oyun Grupları Sayısı -Yeşil Alan ve Tesisler	2015 2016 2017 2018 2019	11 Adet 12 Adet 13 Adet 14 Adet 15 Adet	
Yeni Kurulan Fitness Grupları Sayısı -Yeşil Alan ve Tesisler	2015 2016 2017 2018 2019	11 Adet 12 Adet 13 Adet 14 Adet 15 Adet	İstanbul Geneli Kent Mobilyaları Temini Montajı ve Bakım İşi
Yeni Yeşil Alan Miktarı	2015 2016 2017 2018 2019	1.000.000 m2 1.100.000 m2 1.200.000 m2 1.300.000 m2 1.400.000 m2	1.Etap Avrupa Yakası Uluslararası Kent Ormanı Yapım İşi Avrupa Yakası Uluslararası Kent Ormanı Projesi (2.Etap) Avrupa Yakası Uluslararası Kent Ormanı (3. Etap) 4.Ortaköy Vadisi Peyzaj Projesi 5.Zeytinburnu Şehir Parkı Projesi 6.Sarıyer Hacıosman Korusu Düzenleme Projesi 7.Küçükçekmece Menekşe Deresi Yanı Rekreasyon Projesi 8.İstanbul Geneli İlçe Belediyelerinde Kavşaklarda, Sahillerde Park Düzenlemeleri ve Semt Parkları Yapımı 9.İstanbul Genelinde Temalı Parklar Yapılması 10.Bakırköy Florya Botanik Parkı Projesi 11.İstanbul Genelinde Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Alanlarda Çevre Düzenlemesi Yapılması 12.İstanbul Genelinde Göl ve Baraj Havzalarının Düzenlenmesi Yapım İşi 13.İstanbul Genelinde Sahillerde Yeşil Alan Düzenlenmesi ve Yol Kenarlarında Yürüyüş Yolu Yapım İşi vb. birçok yeşil alan faaliyetleri
Görsel Zenginliğin Artırılması Amacıyla Dikilen Çiçek Sayısı-Yeşil Alan ve Tesisler	2015 2016 2017 2018 2019	770.000 Adet 840.000 Adet 910.000 Adet 980.000 Adet 1.050.000 Adet	İstanbul Anadolu Yakası Genelinde Kullanılmak Üzere Bitkisel Materyal (Fidan,Toprak, Mevsimlik Çiçek ve Soğanlı Bitki) Alımı

Dikilen Ağaç Sayısı-Avrupa Yakası	2015 2016 2017 2018 2019	10.000 Adet 10.000 Adet 10.000 Adet 10.000 Adet 10.000 Adet	İstanbul Avrupa Yakası Yeni Yol ve Alan Ağaçlandırması Yapılması
Yapımı Tamamlanan Proje Sayısı (Yeşil Alan Üretimi ve Düzenlemeleri)	2015 2016 2017 2018 2019	5 Adet 5 Adet 8 Adet 10 Adet 10 Adet	1. Arnavutköy, Bolluca Semt Parkı Düzenleme Projesi 2.Avcılar Belediye Ek Hizmet Binası Arıtma Tesisi Arası Peyzaj Düzenleme İnşaatı 3.Bağcılar Fevzi Çakmak Mah. Şehir Parkı Düzenleme Projesi 4.Bakırköy Yeşilköy Sahil Bandı Düzenleme Projesi 5.Beykoz Karlıtepe C Tipi Mesire Alanı Düzenleme İnşaatı ve Avrupa, Anadolu birçok park düzenleme projeleri

Kaynak: İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2015-2019 Stratejik Planı

Yedinci ve son hedefte stratejik planda yazan çoğu performans göstergesinin uygulama aşamasına geçemediği görülmektedir. Burada en çok “dikilen ağaç sayısı” göstergesi hedefin üzerine çıkmış ve başarıya ulaşmıştır.

Tablo 14. Yıllara Göre Performans Göstergeleri: Hedef 7

Performans Göstergesi	Skala	2015	2016	2017	2018
Yapımı Tamamlanan Proje Sayısı (Yeşil Alan Üretim ve Düzenlemeleri)	Adet	5	—	—	—
Bakımı Yapılan Yeşil Alanların Miktarı	M2	54.283.762	56.071.170	58.090.005	60.037.756
Görsel Zenginliğin Artırılması Amacıyla Dikilen Çiçeklerin Sayısı	Adet	52.463.461	56.561.773	60.664.493	58.621.387
Dikilen Ağaç Sayısı	Adet	86.881	295.371	179.656	49.158
Yeni Kurulan Çocuk Oyun Gruplarının Sayısı	Adet	71	77	—	—
Yeni Kurulan Fitness Gruplarının Sayısı	Adet	52	57	148	137
Yeni Yeşil Alan Miktarı	m2	937.393	1.787.406	2.018.835	2.419.751

Kaynak: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Performans Programları ve Faaliyet Raporlarından derlenmiştir.

2018 yılında “dikilen yetişkin ağaç sayısı”nın düşüşüne getirilen açıklama, “İstanbul genelinde öncelikler gözetilerek hedefte yeniden düzenlemeye gidildiği” şeklindedir. Bütçeye bakıldığında diğer hedeflere oranla en yüksek bütçenin yeşil alanları yaygınlaştırmada harcandığı görülmektedir.

3. SONUÇ VE ÖNERİLER

Son yıllarda özellikle etkinliğin ve verimliliğin sağlanması amacıyla ön plana çıkmış olan stratejik yönetim yaklaşımı, etkili bir misyon ve vizyon belirleme ve böylelikle stratejik amaçlara ulaşma doğrultusunda kurumlara yön vermektedir. Stratejik plan hazırlarken stratejik amaçları, buna bağlı olarak stratejik hedefleri ve bütçeyi planlamak önem arz etmektedir. Bu konuda önemli olan, gereken stratejik plan dışına fazla çıkılmadan, tahmini bütçeleri de hemen hemen yakalamaktır.

İşletme yönetiminde başlayan stratejik plan yapma gereksinimi ve stratejik yönetim yaklaşımı, özel sektörde olduğu kadar kamu yönetiminde de önemi gittikçe artan bir uygulama haline gelmiştir. Türkiye’de 2000’li yıllarla birlikte kamu kurumlarında stratejik plan hazırlama zorunluluğu yasal çerçeve ile güvence altına alınmıştır. Ancak yasal zorunluluğa rağmen kamu kurumlarında stratejik yönetim yaklaşımının henüz tam anlamıyla benimsenemediği ve halen bir takım uygulama hatalarının yapıldığı söylenebilir.

Bu çalışmada faaliyetleri incelenen İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nde bu durum açık ve net görülmektedir. Çalışma, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin çevre yönetimi alanında yürüttüğü faaliyetlerin stratejik plana yansıma düzeyleri üzerine yoğunlaşmakla birlikte alanda yaşanan sorunları ortaya serici bir nitelik taşımaktadır. Dolayısıyla İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin faaliyetlerinin ne oranda başarıya ulaştığı, bütçeyi ne kadar verimli kullandığı ortaya konmuştur.

Çalışmada elde edilen sonuçlar, İstanbul Büyükşehir Belediyesinde stratejik yönetim yaklaşımının uygulamaya aktarılması konusuna daha fazla önem verilmesi gerektiğini göstermektedir. Böylelikle kurum içinde geleceği öngörebilmek ve hedef ve amaçlara ulaşabilmek daha kolay olacaktır.

Kurumun özellikle de bütçe planlaması konusunda büyük sıkıntılar yaşandığı söylenebilir. Ayrıca vatandaşın bilgi edinme hakkı doğrultusunda, istediği zaman doğru bilgiye ulaşma hakkı vardır. Bu çerçevede, kurumun web sayfasında yer verdiği performans planı ve faaliyet raporlarında, stratejik plana ne kadar uyulup uyulmadığı daha şeffaf ve açık bir şekilde ortaya konulmalı ve böylece hesap verebilir bir belediye anlayışına geçiş sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Tarih : 23/7/2004, Sayı :25531

İBB (2015). İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 2015-2019 Stratejik Planı, http://www.ibb.gov.tr/tr-TR/kurumsal/Birimler/StratejikPlanlamaMd/Documents/2010_2014/stratejikplan15_19.pdf, (Erişim Tarihi: 05.12.2019).

İBB (2016). İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2015 Faaliyet Raporu, https://www.ibb.istanbul/Uploads/2016/12/ibb_faaliyetraporu2015.pdf, (Erişim Tarihi: 05.12.2019).

İBB (2016). İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2016 Performans Programı, <https://docplayer.biz.tr/11072169-Istanbul-buyuksehir-belediyesi-2016-performans-programi.html>, (Erişim Tarihi: 15.12.2019).

İBB (2017). İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2016 Faaliyet Raporu, <https://www.ibb.istanbul/Uploads/2017/4/2016-Yili-iBB-Faaliyet-Raporu.pdf>, (Erişim Tarihi: 05.12.2019).

İBB (2017). İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2017 Performans Programı, <https://www.ibb.istanbul/Uploads/2016/12/IBB-Performans-2017-web.pdf>, (Erişim Tarihi: 23.12.2019).

İBB (2018). İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2017 Faaliyet Raporu, <https://www.ibb.istanbul/Uploads/2018/4/2017-iBB-Faaliyet-Raporu.pdf>, (Erişim Tarihi: 05.12.2019).

İBB (2018). İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2018 Performans Programı, <https://www.ibb.istanbul/Uploads/2017/12/istanbul-Buyuksehir-Belediyesi-Performans-Programi-2018.pdf>, (Erişim Tarihi: 18.12.2019).

İBB (2019). İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2018 Faaliyet Raporu, <https://www.ibb.istanbul/Uploads/2019/5/IBB-FAALIYET-RAPORU-2018-v4.pdf>, (Erişim Tarihi: 15.12.2019).

İBB (2019). İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2019 Performans Programı, <https://www.ibb.istanbul/Uploads/2018/11/istanbul-Buyuksehir-Belediyesi-Performans-Programi-2019.pdf>, (Erişim Tarihi:15.12.2019).

Kalkınma Bakanlığı (2018). Kamu İdareleri İçin Stratejik Plan Hazırlama Kılavuzu, http://www.sp.gov.tr/upload/xSpKutuphane/files/VrllQ+Kamu_Idareleri_Icin_Stratejik_Planlama_Kilavuzu.pdf, (Erişim Tarihi: 25.12.2019).